

tíðindablaðið sosialurinn

Telefon 118 20
Argjavegur 26, 3800 Argir
Postsmoga 76, 3800 Tórshavn

Útgávudagar: týsdag, hósdag og leygardag

Lýsingar skulu vera okkum í hendi í seinasta lagi kl. 10 dagin fyrri útgávudagin

Útgevandi:
P/f Sosialurinn
Ábyrgdarblaðstjóri:
Jan Müller
Fyrirakstjóri:
Krisjan Dahl
Blaðfólk:
Høgni Djurhuus
Randi Jacobsen
Dagný Joensen
Uppseting:
P/f Sosialurinn
Prent:
P/f Pressan 1981

Framhaldandi rækjupionerar!

TAÐ er als einki loyndarmál, at føroyskir rækjumenn hava verið og eru tað framvegis — rækjupionerar. Tað hevur við treiskni og ovurstórum áhuga — og somuleiðis av neyð — verið leitað bæði nær og fjar eftir nýggjum fiskiveiðumøguleikum — við tí úrsliti, at vit í dag kunnu kalla okkum pionerar á fleiri økjum. Eitt nú á rækjuveiðumøguleikum, har vit vóru teir fyrstu at fiska rækjur á djúpum vatni undir Grønlandi og seinni á djúpum vatni við Svalbard. Í dag verða hesar leiðir, sum okkara fiskimenn funnu, troysttar av nógvum tjóðum við góðum úrsliti.

VIT finga nógv burtúr grønlendska rækjuveintýrinum og kunnu vit bert fegnast um tað. At grønlendingar síðani sjálvir hava tikið við læru av føroyingum og eru vörnir eins kringir rækjumenn sum vit, kunnu vit bert fegnast um, tí tað eru teirra rækjumið, sum vit hava lánt — troytt.

KANSKA her fara at vera móguleikar hjá okkum eisini í framtíðini, um stovnarnir mennast aftur — at grønlendingar tá fara at minnast okkum sum teir, sum ikki bert troysttu grønlendar men sum eisini lögdu teimum lag á.

VIT hava eisini fingið nógv burtúr rækjuveintýrinum við Svalbard, sum vónandi verður rækjuleið okkara í nógv ár afturat. Her eru stórir móguleikar, men eiga vit eins og alla aðrastaðni at vera varnir — í tað minsta eiga vit at fylgja væl við fiskiskapinum við Svalbard, soleiðis at vit ikki bráðliga ein dag mugu gevast og eftir sita við einum stórum og dýrum rækjuflota. Kanska lótan er komin, tá vit eiga at leita upp og troysta aðrar leiðir eisini, soleiðis at ikki bert Svalbard verður høvuðsálit.

VIT eiga at taka undir við avgerð landsstýrisins um, at tey stóru rækjuskipini nú eisini skulu fiska rækjur í sovjetiskum sjógvum. Her hava vit nevnliga eina kvotu uppá 2000 tons, men sum ongantíð hevur

oddagrein

verið troytt. Hetta kemst so av tí, at fiskimøguleikarnir við Svalbard hava verið so góðir.

MEN vit eru helst á einum vegamóti júst nú. Tí nú rækjuflotin er endurnýggjaður, og vit móguliga fara at siggja nøkur nýggj rækjuskip afturat í komandi árum, um landsstýrið gevur loyvi til slík skip, so mugu vit hava meira enn bert Svalbardleiðina at lýta á. Grønlands fiskiskapurin er ógvuliga avmarkaður og tí ikki nakað veruligt álit hjá flotanum.

LANDSSTYRIÐ hevur álagt teimum størri rækjuskipinum at fiska í sovjetiskum øki í nakrar dagar og verður tað spennandi at siggja, hvussu hesin fiskiskapurin fer at ganga. Væl eru vit vitandi um, at sovjetisk skip fiska við Svalbard. Men um hetta merkir, at fiskaloysi er í sovjetiskum øki, vita vit ikki. Tað eiga vit at kanna.

OG verður so talan bert um smærri rækjur har, so kann nýggja rækjupilkimaskinan hjá dønnum, sum nú verður roynd umborð á Sólborg, koma okkum til hjálpar. Ja, kann gerast so hent, at vit í komandi ári longu fara at fiska øll tey sovjetisku tonsini eisini. Gongst eftir ætlan, so kunnu vit so spakuliga tosa um at økja um flotan. Tað er tí í tøkum tíma, at landsstýrið ger hesa roynd at fáa føroysku skipini at royna í sovjetiskum øki eisini.

VIT vóru pionerar í Grønlandi og nú eisini við Svalbard. Kanska koma vit at gerast pionerar í sovjetiskum øki eisini.

UM somu tíð sum hetta verður skrivað frætta vit í sjónvarpinum at ein av okkara mætu trolaraskiparum hevur funnið nýggjar fiskileiðir undir Føroyum. Kanska tað eisini ein dag fer at eydnast okkum at finna onkra rækjuleið við Føroyar eisini. Tað verður so sanniliga spennandi at vita. Og tað kostar einki at vóna.

jamú

»Okkara« borgmeisterari

Í rúksendingini í útvarpinum hin 6. mars pástóð borgmeisterari »okkara«, Poul Michelsen, ímillum mangt annað ivasamt, at eiturbrennistøðin í Havnadali, — sum hann hevur havt ábyrgd av seinastu mongu árinum — eitraði 1000 ferðir verri enn tann hann nú, í óðum verkum kroystir niðuryvir øll tey sum við hjørtum vónum komu uppí Havnar kommunu, fyrri ikki so langari tíð síðani.

Hetta má fáa okkum at spyrja, hvi hesin kalurin ikki fyrri langari tíð síðani er hildin uppát at eitra drekkivatni hjá okkum við hesum vandamikla báli í Havnadali. Hvi hevur hann snorksovi øll hesi ár, fyrri nú at loypa upp, og handla í øði og fávitsku, til almiklan skaða fyrri viðurskiptini í kommununi, og fyrri framtíðina hjá Havni, fyrri ikki at tala um Hvítanes, Kalbaksfjørð og Hoyvík.

Á býráðsfundi fyrri kortum, pástóð hann so nakað heilt annað, nevniliga at tað als ikki var prógva at brennistøðin í Havnadali yvirhøvur eitraði! Vorðið sum sannleiksvitni.

Á sama fundi gekk hann hart imóti, sum eina roynd, at privatisera arbeiðið við at tyrva ruski, fyrbils í eitt ár. hann sum annars sigur seg vera so heitan fyrri privatisering. Heldur trufaði hann ígjøgnum at tveita fleiri hundradúsund krónur til umvæling av ovnunum, soleiðis at eitrangin kann halda áfram. Nú má opinbart neyðhaldast, soleiðis at ongín uppdragar at rusk-málið kann loysast — uttan risalögur, við 10 ferð bilgiri rakstri og umhvørvisliga frøgari.

Í hesum sambandi kann

sigast at hann í útvarpinum eisini segði, at munandi partur av ruskinum í Havnadali var tyrt. Vildi hann so gjørt so væl at sagt okkum hvat vatnroyndir undan dunganum sýna?

Býarskrivarin slapp eitt kvøldi til mikrofona í útvarpinum, hann hevði verið á DIOXIN-stevnu í Svøríki, saman við framkomnum serfrøðingum á hesum øki. Yvirskriftin fyrri tíðindunum samsvaraði als ikki við innihaldið í tí hann segði, og tað var altíð nakað. Hann hevði als ikki fingið nakra trygd fyrri at tað teir eru við at gera er í lagi. Tað ið bendi tann vegin vóru hansara egnu útleggingar. Annars var tað altíð nakað, at monopolði hjá borgmeisteraranum, at bara hann hevur loyvi til at útalað seg til fjølmiðlarnar, við hesum varð brotið! Men nær hevur býráðið framt eina »effektiva« og »kontrolleraða« brenning?

Mongdirnar

Eg segði at ein triðingur av ruskinum kom frá húsarhaldum, meðan tveir triðingar vóru frá virkjunum. Borgmeisterin segði at 70% var frá húsarhaldum, og 30% frá virkjunum. Mini tøl stava frá at Poul sjálvur hevur koyrt eitt tal fram uppá 8000 tons árliga. Vitandi er at talið á rusksposum er árliga 200.000 og roknað verður við at hvør vigar eini 14 kg. Hetta gevur 2800 tons, triggjar ferðir 2800 er 8400. Hadaði er tað. Poulsa tøl 30 og 70% stavast frá IRF. Øll vita, at tali á virkjunum er nógv størri í Havn enn í IRF-økinum. Mini tøl eru nógv rættari enn hansara, í

hvussu so er um nakað høpi er í teimum 8000 tonsunum.

Viðvíkjandi útvarpsendingini, so ferði eg hart og týðuliga fram, at eg yvirhøvur ikki gekk inn fyrri brenning. Men um teir allir, imóti skili og viti endiliga skuldu brenna, so var nokk frægest at brúka eitt skip til brennistøð. Soleiðis kundi eitt vet av skili fáast í galskapin, við at IRF-brennistøðin, tann hjá Poul og kanska eisini MARPOL-brennistøðin, kundu samskipast. Soleiðis slappst eisini undan molmosliga rusksflutninginum hjá IRF. Men ein væl skipa tyrving á hóskað plássum í staðin fyrri hesar triggjar brennistøðirnar, vildi spart Føroyar fyrri hópín av peningi, og tað sær út til at landspolitikkarar leggja dent á sparing nú.

Tá borgmeisterari okkara so kom inn við seinasta orði — sjálvandi — sigur hann beint imóti sannleikanum, at eg gekk inn fyrri brenning, bara tað ikki var her hjá okkum. Hetta hoyrdu øll í lurtaðu.

At Poul Michelsen lýgur í opna mikrofón, má hann um. Verri er um »okkara« borgmeisterari dámar at lúgva. Tað kann gerast okkum dýrt, og verða til ótálitaliga skaða.

Eitt orðatak sigur: »Det er kun de dumme, der ikke tvivler«. Kann hetta orðatak læra okkum nakað?

Hanus Vang

P. S. At enda ein litil neilsa til Lørvíkingar. Kunnu tit ikki lata Havnar kommunu eisini byggja sína brennistøð á Gøtunesi? Tvær má jú vera dupult so gott sum ein ha?

Postverkið og rúsdrekka

Sjónvarpið vísti herfyri tey tíðindi, at postverksstjórin í brævi til landsstýrið heitti á sama, um at broyta framferðarháttin, tá rúsdrekka verður umbiðið og sent.

Í staðin fyrri, sum nú er, at hvør einstakur bileggur í Danmark, skjýtur postverksstjórin upp, at postverkið fær heimild til at keypa og goyma rúsdrekka og at ein skipan lík tí, sum nú er viðvíkjandi føroyskum øli, verður sett í verk.

Postverksstjórin má føla seg síkran í sæðlinum, tá hann torir at seta eitt tilíkt uppskot fram, tí tað er eingin so heilag kúgv í Indiu, sum kann líknast við okkara rúsdrekka. —

At so er, haldi eg øll kunnu vera á einum máli um. Síðsta heyst høvdu vit eitt valstrið undan lögtingsvalinum, tryr tú nakar flokkur ella nakað valevni tordi somikið sum at nevna hesa lóg? Nei minni enn so.

Okkara leiðandi politikarar munnu nokk hava givið sínum monnum boð um tøg, at um bert ein flokkur torir at tala um broytingar í hesi avvaldaðu lóg, skulu hinir flokkarnir nokk útnýtta móguleikan fyrri at heinta atkvøður frá viðkomandi drankaraflokk. Tey, ið hava lisið um politisku støðuna aftaná 1906, minnast væl til, at tann eini flokkurin fekk eyknevnið »brænde-

vinspartiet« og hetta gav hesum flokki eitt stórt bakkest í fyrstani.

So leingi vóran er donsk, eru vit moralskt óspiltir, at so danir fáa vinning og arbeiðspláss burtúrur, ja tað kemur aftanfyrri tað etiska (og stammurnar).

Um postverkið hevði fingið loyvi til sjálvt at distribuera alla rúsdrekkaølu, hevði tað minkað munandi um avgreiðsluna hjá postverkinum av pakkapost úr útlondunum, tí roknað kann við, at um postverkið fær loyvið, verður bilagt í stórum kontainarum, sum so verður pakkað her í Føroyum við solu.

Framhald á síðu 14